

агентів, а в сукупності – параметри функціонування економіки та відтворювальних процесів [3]. Але, при цьому, можна виокремити й велику кількість наукових публікацій [2; 4; 5], де все ж чітко простежується розуміння того, що організації діють практично в тому ж полі, що й інститути, підсилюючи одні одних; організації продукують інститути та часто без них останні не реалізуються, відповідно, організації виступають центрами генерування інститутів, а другі впливають на поведінку; організації інкорпорують інститути.

Додатковим аргументом на користь висновку про суттєву важливість включення до системи державного регулювання міграційних процесів організаційно-інституційних елементів можна врахувати достатньо широкі як інституційні, так і організаційні, економічні та інші можливості міжнародних й національних організацій з міграції, діаспори, захисту прав мігрантів, протидії торгівлі людьми. Власне, наслідком їх діяльності і стає поява та дія потужних міграційних інститутів, часто наднаціональних.

Таким чином, згідно авторського бачення, інституціональне забезпечення державної політики управління міграційними процесами передбачає свою декомпозицію передусім за напрямками, а надалі – за рівнями, функціями, завданнями, цільовими орієнтирами.

Список використаних джерел:

1. Veblen T. The Theory of the Leisure Class, 2009. Oxford : Oxford University Press. 304 p.
2. Базилевич В. Д., Ігнатюк А. І., Гайдай Т. В. Парадигмальні зрушення в економічній теорії ХХІ ст. Економічна теорія, 2013. № 1. С. 111-118.
3. Ватаманюк З., Панчишин С., Дорош О., Гнатюк Н., Грабинська І. Інституційні засади формування економічної системи України: теорія і практика. Львів : Новий Світ-2000, 2005. 648 с.
4. Мельник А. Ф. Інституціональне середовище розвитку економіки. К. : Знання, 2011. 463 с.
5. Омельчак Г. В. Інституціональне середовище та сутність конкурентного потенціалу корпорацій. Держава та регіони. Економіка та підприємництво. 2013. № 3 (72). С. 121-125.
6. Мульська О. П. Міграційні процеси & економічне зростання: теорія каузальності та практика ефективного управління: монографія. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Львів, 2022. 470 с.

УДК 338

*Немненко А. А., асистент
Центральноукраїнський національний технічний університет*

ГРАНТОВА ПІДТРИМКА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Знищення бізнесу, зменшення виробництва, недостатня кількість робочих місць, втрата партнерів – з такими проблемами стикнувся практично кожний підприємець України і продовжує стикатися по сьогоднішній день, починаючи з лютого 2022 року. Найбільшої шкоди і непоправних втрат зазнав бізнес на Сході та Півдні України. На жаль, станом на квітень 2023 року відновлення та розвиток виробництва та певних окупованих територіях країни є неможливим. Залучення

нових бізнесменів, підприємців, створення вигідних умов для реалізації та розвитку виробництва, підтримання економіки держави, створення нових робочих місць є однією з актуальних питань.

Український бізнес продовжує адаптуватися в умовах війни. З головних перешкод для підприємців стали постійні перебої з водо-, електро- та теплопостачанням, а також зростання цін на сировину та матеріали. Станом на січень 2023 рік через відключення електрики з проблемами виробництва стикнулося 79% підприємств, 30% – тимчасово скоротили час роботи, 79% – встановили додаткові джерела електроенергії. Лише 6%, порівнюючи з листопадом 2022 року (4%) підприємств працювало постійно і без зупинки. Для 22% підприємців також проблемою став брак робочої сили. У зв'язку з відключенням електроенергії підприємства втратили 23% загального обсягу робочого часу за місяць, 33% – мікробізнес. Значні перебої з електропостачанням значно вплинули на енергомісткі галузі виробництва – машинобудування, хімічну промисловість, металургію [3].

Незважаючи на численні проблеми, у продовж воєнного стану (24 лютого 2022 – 12 лютого 2023) в Україні було зареєстровано 17,1 тисячу нових компаній та 178,5 тис. ФОПів. Найменша кількість реєстрації бізнесу припала на березень 2022 року – лише 14 нових компаній та 2050 нових ФОПів. Але далі почався значний ріст створення нових підприємств та переоформлення старих на нові юридичні особи. У результаті пікове зростання бізнесу маємо у вересні 2022 року – 2082 компанії та і 20298 ФОПів. Станом на 12.02.2023 року найбільша кількість створення бізнесу була зареєстрована у м. Києві – 36% нових компаній та 15% ФОПів. На другому місці – м. Львів – 9,2% новостворених компаній та 8,6% ФОПів, а м. Дніпро – 7,6 підприємств та 8% ФОПів. Виходячи з даної статистики, маємо висновок, що український бізнес продовжує свою роботу навіть в тяжких умовах війни [1].

За ініціативи Прем'єр Міністра України, Міністерства економіки України спільно з Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством у справах ветеранів України, Державною службою зайнятості України та АТ «Ощадбанк» у 2022 році почала працювати нова урядова програма «ЄРобота». Даний проєкт функціонує на базі порталу Дія. Грантова програма «ЄРобота» – це дієва допомога від держави для відновлення, створення власної справи з нуля, реалізації проєктів, створення нових робочих місць [4].

Даний проєкт має 6 напрямів підтримки:

– «Своя справа» – розрахована на тих, хто хоче створити чи розвинути власний малий або мікробізнес. Програма має до 250 тис. грн мікрогрантів.

– «Новий рівень» – метою програми є збільшення частки переробної продукції, а саме в експорті. Передбачено до 8 млн. грн для переробних підприємств.

– «Свій сад» – направлена на створення або розвиток садівництва, ягідництва та виноробства, а саме висадки та облаштування саду площею 1-25 га. Такі гранти надаються на умовах співфінансування – до 400 тис. грн за гектар, але не більше від 70% вартості проєкту висадження насаджень.

– «Своя теплиця» – розвиток тепличного господарства. Надається до 7 млн. грн за 2 гектари, але не більше від 70% вартості проєкту.

– «ІТ-стартап» – перебуває на стадії розробки. Планується виділення грантів до 3,5 млн. грн. Метою програми є створення нових компаній у сфері високих технологій.

– «Старт в ІТ» – у розробці. Будуть виділятися кошти на навчання в сертифікованих школах для здобуття досвіду в галузі ІТ [3].

10 квітня 2023 року також стартувала нова грантова програма для ветеранів та членів їхніх сімей. Можна подати заявку про грант для створення або розвитку ветеранського бізнесу. Такі гранти доступні для самих ветеранів та їхніх дружин/чоловіків. Отримане фінансування дасть змогу почати власний бізнес або його розширити. Рішення про надання гранту приймає Державна служба зайнятості України [2].

Така урядова програма підтримки почала користуватися значною популярністю серед підприємців з самого початку створення. Станом на березень 2023 року Мінагрополітика погодила близько 98 грантів за напрямками «Свій сад» та «Своя теплиця». Це більше, ніж 472 млн. грн та понад 1300 га насаджень. Лідерами стали Закарпатська, Київська та Львівська області. З початку 2023 року 616 українців отримують мікрогранти на загальну суму 146,5 млн. грн. За отримані кошти вони зможуть реалізувати свої бізнес-ідеї та створити близько 1400 нових робочих місць.

Створення корисного та актуального проєкту як «єРобота» стало одним із кращим рішенням для вирішення економічних проблем України в умовах війни. Дана урядова програма має велику кількість позитивних ефектів, головними з яких є створення нових бізнесів, поява нових робочих місць та зменшення безробіття в країні, надходження податів до державного бюджету, збільшення експорту. Проєкт «єРобота» стало важливою частиною відновлення України.

Список використаних джерел:

1. Бізнес в рік війни : веб-сайт. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/208307/2023-02-23-biznes-v-rik-viyny/> (дата звернення 15.04.2023).

2. Грант для ветеранів та членів їхніх сімей : веб-сайт. URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-dlya-veteraniv-ta-chleniv-yihnih-simej> (дата звернення 18.04.2023).

3. Настрої українського бізнесу у січні : веб-сайт. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/stan-ukrayinskogo-biznesu-u-sichni-2023-roku> (дата звернення 15.04.2023).

4. Проєкт «єРобота» : веб-сайт. URL: <https://erobota.diia.gov.ua/#get> (дата звернення 15.04.2023).